

## Motion

1983/84:2563

Hans Petersson i Röstånga m. fl.

Ändring i brottsbalken m. m. (sexualbrotten) (prop. 1983/84:105)

Frågan om ändring i brottsbalkens bestämmelser om sexualbrott har under lång tid varit föremål för överväganden och debatt. De frågor som är förknippade med sexualbrott och sedlighetsbrott i vidare mening berör i hög grad den enskildes integritet och vår uppfattning om rätt och moral. Arbetet med att ändra gällande lag har därför engagerat ett stort antal organisationer, föreningar och enskilda personer.

Det förslag till förändringar i brottsbalken som föredraganden lagt överensstämmer enligt folkpartiets uppfattning i allt väsentligt med såväl sexualbrottskommitténs betänkande som den remissopinion som framkommit. Förslaget ligger därmed enligt vår uppfattning väl i linje med det synsätt som återfinns i dagens samhälle såväl på relationen mellan man och kvinna som på sexuallivet. Vår uppfattning skiljer sig dock från förslaget vad gäller offrets rätt till juridiskt biträde. Vi vill därutöver kort beröra några delar i propositionen.

### Våldtäktsparagrafen

Föredraganden betonar i sitt förslag att parternas relation till varandra samt den våldfördas beteende före våldförandet skall sakna betydelse för ansvars- och påföljlsbedömningen. Vi delar denna uppfattning. Samtidigt är det uppenbart att man också måste låta en allmän rättsuppfattning ligga till grund vid den rättsliga bedömningen.

Minimistrafvet för våldtäkt föreslås i 6 kap. 1 § 1 st även fortsättningsvis vara två år. Därutöver föreslås i 1 § 2 st en lägre straffskala med det allmänna minimistrafvet 14 dagar som lägsta strafftid. Man kan inte bortse från att det kan uppkomma fall när domstolarna upplever en konkurrens mellan första och andra stycket och därmed till ställningstagandet om minimistrafvet skall vara två år eller 14 dagar. Det är viktigt att understryka vad föredraganden skriver att andra stycket skall tillämpas där brottsrubriceringen "våldförande" i dag används och aldrig i de fall där rekvisiten för våldtäkt enligt första stycket är uppfyllda.

### Incest

Folkpartiet tillstyrker föredragandens förslag att incest även framdeles skall vara kriminaliserad. Vad gäller sexuella förbindelser mellan föräldrar och barn är ett sådant ställningstagande självklart som ett viktigt led i att

skydda barnen mot olika former av våld och övergrepp. Samma motivering kan inte användas för att kriminalisera sexuellt umgänge mellan vuxna personer. Vi är emellertid, bl. a. mot bakgrund av den debatt som den tidigare sexualbrottskommitténs förslag i denna del orsakade, beredda att instämma med föredraganden att det för det stora folkflertalet är djupt stötande med sexuella förbindelser mellan vuxna familjemedlemmar. Det skulle alltså vara direkt stridande mot allmän rättskänsla att avskaffa vad som med nuvarande kriminalisering uppfattas som ett förbud. Därutöver är vi övertygade om att detta förbud är ett skydd också för vuxna personer som annars kan utnyttjas av dominerande föräldrar eller syskon.

### Rätt till biträde

Föredraganden diskuterar utförligt vilken typ av biträde som den som har blivit utsatt för ett sexualbrott skall ha under förundersökning och rättegång. Han stannar slutligen för att föreslå att rättegångsbalken kompletteras så att det skall vara möjligt för målsäganden att under rättegången åtföljas av en lämplig person. Han avvisar därigenom tanken på att införa en möjlighet att förordna ett juridiskt biträde.

Vi delar inte föredragandens slutsats i denna del. Många gånger kan det säkert vara värdefullt och ibland kanske också upplevas som tillräckligt att den som blivit utsatt för ett sexuellt övergrepp får hjälp genom socialtjänsten men därutöver måste det finnas en ovillkorlig rätt att kostnadsfritt få stöd av ett juridiskt biträde. Möjligheten att få sådan hjälp skall erbjudas redan i samband med att förundersökning inleds. Rätten till juridiskt biträde bör lämpligen ses som rättshjälp motsvarande den som kommer tilltalad till del genom offentlig försvarare men skall självfallet vara helt kostnadsfri. Den bör regleras inom ramen för rättshjälpslagen.

Med anledning av ovanstående hemställer vi

att riksdagen beslutar om sådan komplettering av rättshjälpslagen att den som blivit föremål för ett sexuellt övergrepp kostnadsfritt skall ha rätt till juridiskt biträde.

Stockholm den 5 mars 1984

HANS PETERSSON (fp)

i Röstånga

KJELL JOHANSSON (fp)

KERSTIN ANÉR (fp)